

symposium

bodem breed

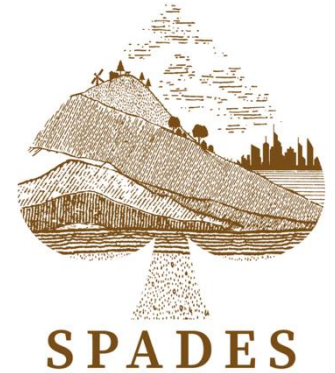
Bodem was toch al sturend?

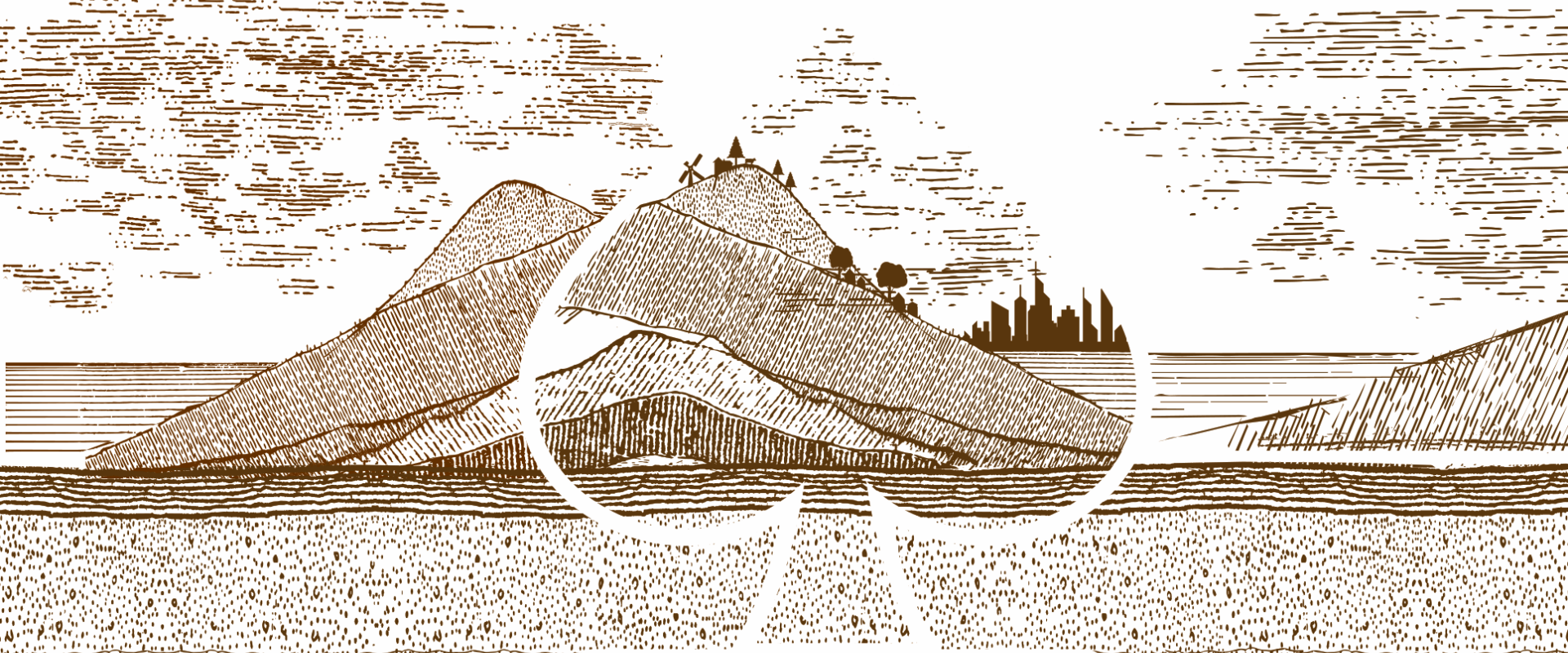
Hoe bodembeleid, ruimtebeleid en ruimtelijke ontwikkelingen
elkaar sturen, toen en nu

Bodem was toch al sturend?

Laura Thomas en Fransje Hooimeijer (TU Delft)

Linda Maring, Mark Niesten, Marissa van de Wijngaard-Frambach en Gerald Jan Ellen (Deltares)

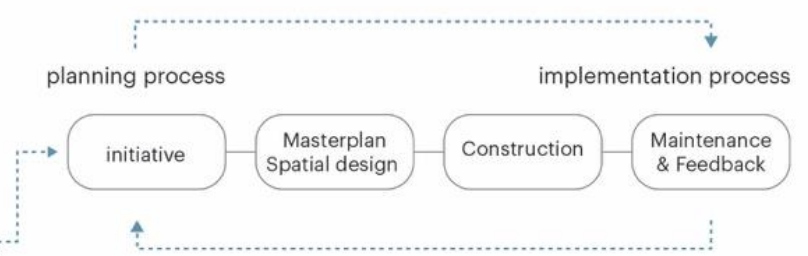
SPADES

PLANNING SYSTEM AND PROCESS(ES)

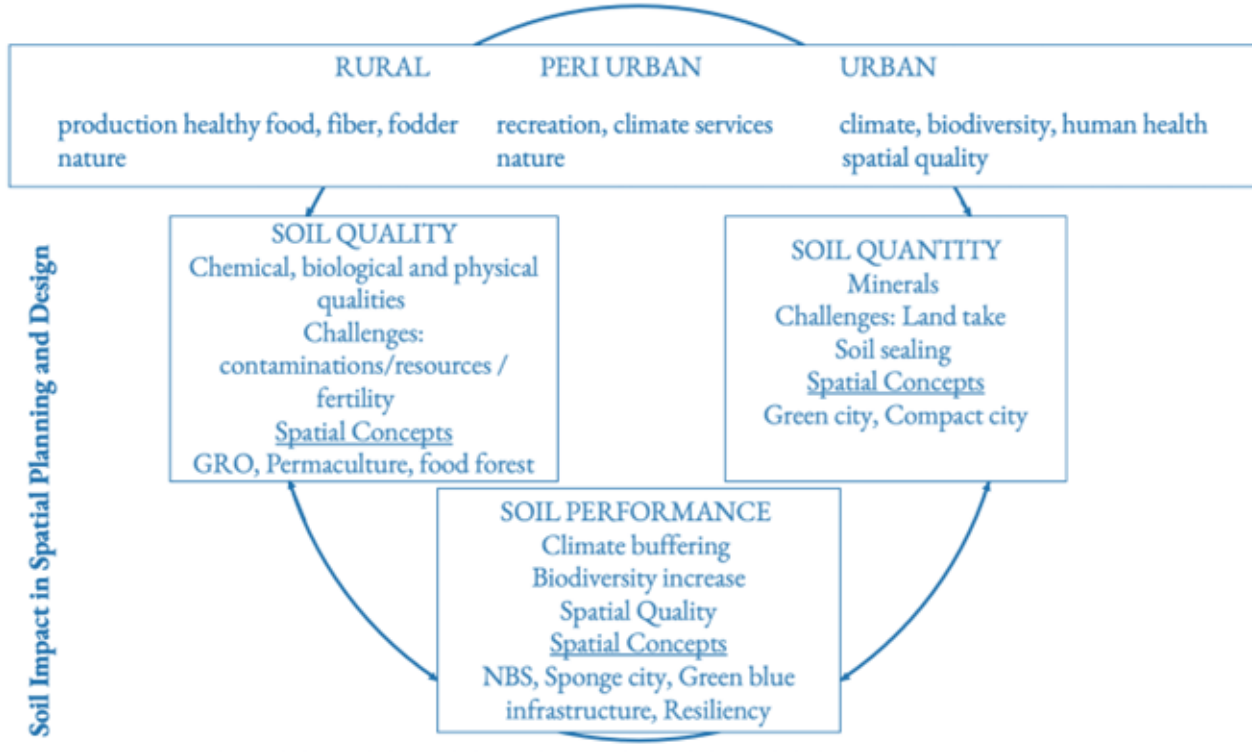
SPATIAL (RE)DEVELOPMENT PROCESS

SPADES

Spatial Planning and design impact on SOIL Health

SPADES

Nadine van den Berg ©

Regeerakkoord: water en bodem sturend bij ruimtelijke planvorming

ACTUEEL · 15 DECEMBER 2021

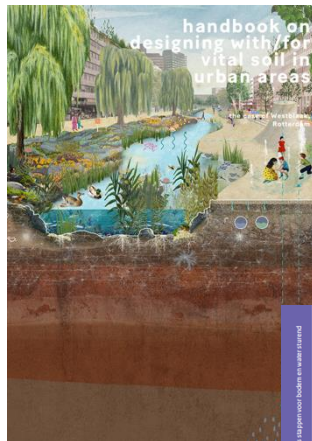
SPADES

Water en bodem sturend, hoe dan?

Praktijkgids voor een ontwerpde aanpak

WATER EN BODEM ALS BASIS 10 LESSEN UIT DE REGIO

Volop kansen met water en bodem in de hoofdrol

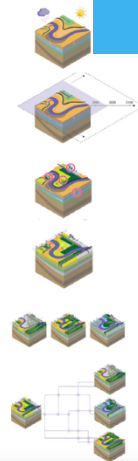

CRa
College van
Rijksadviseur

Zes stappen voor water en bodem sturend

Hoe maak je water en bodem sturend in projecten, programma's en beleidsontwikkeling? Het CRa bundelde zes stappen tot een samenhangende, ontwerpde aanpak. Het vertrekpunt voor deze stappen is de lagenbenadering.

2. Kijk ver vooruit en naar het grote geheel
3. Breng kantelpunten in beeld
4. Betrek alle gebiedskenmerken en plannen
5. Verken de toekomst met scenario's en inrichtingsvarianten
6. Maak een ontwikkelstrategie

Ruimtelijke implicaties Water en Bodem sturend in de stad

MOOI NL

Defacto
stadofbouw

for soil health

SPADES

SPADES

Landelijke bodemkaart ('50 – '90)

symposium

bodem breed

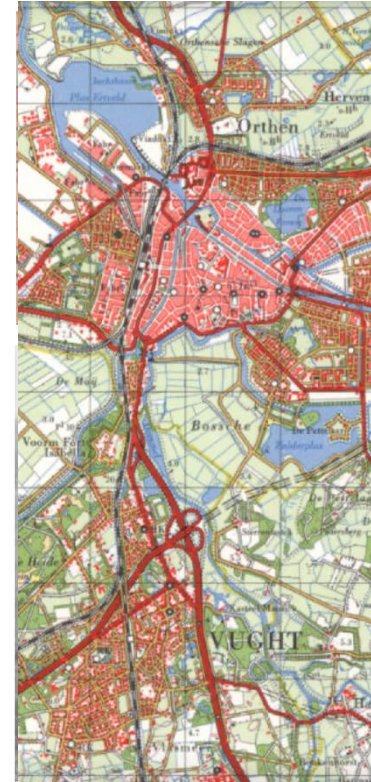
SPADES

SPADES

Wet ontgrondingen 1965

symposium bodem breed

SPADES

Wet bodembescherming 1987

SPADES

Hoe hebben bodem en ruimte elk  ar ‘gestuurd’?

SPADES

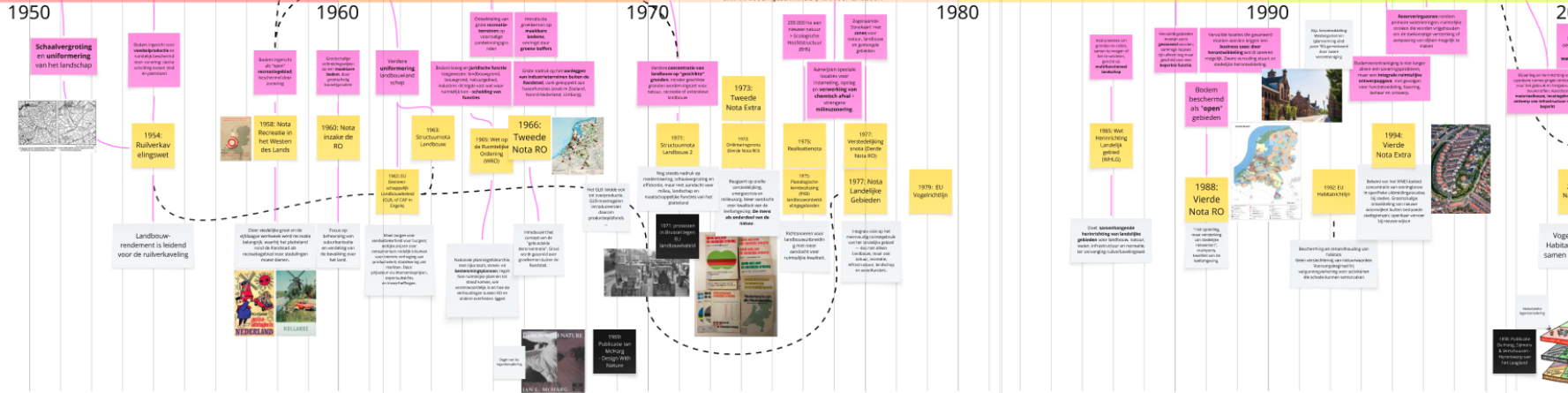
+70 jaar bodem en ruimte

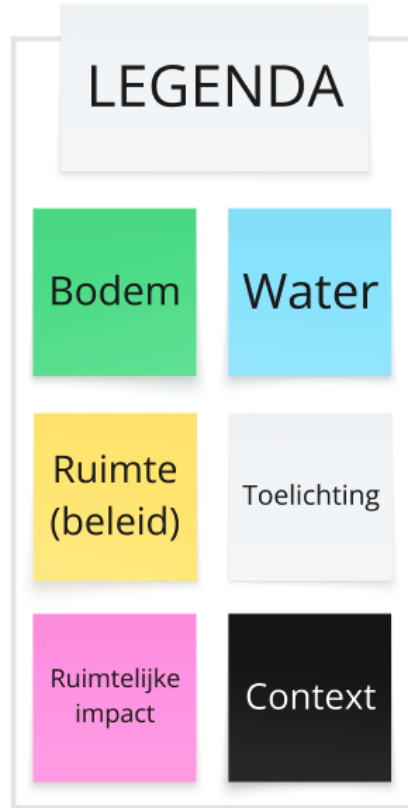
LEGENDA

Context Water
Bodem Toelichting
Ruimte (beleid) Ruimtelijke impact

bodem Bodem primair benadeeld vanuit landbouwproductiviteit. Bodem gezien als hulpmiddel om te beschermen tegen fysieke aantasting; eerste regulering Bodemverontreiniging in beeld; milieuevaluering groeit Bodemverontreiniging erkend als maatschappelijk probleem; kennisopbouw, professionalisering en wettelijke versterking Omslag van volledige sanering naar beheers: bodembeleel sterker gekoppeld aan ruimtelijke ontwikkeling

ruimte Bodem als abstract, open, onbebouwd land: te beschermen tegen verstedelijking door zoning Versterking zoning en groeibeheersing (groeiernen), bodem is maatbaar Bodem blijft maatbaar; introductie van ecologie als ruimtelijke opbouw; verdere zoning Aandacht voor kwaliteit leefomgeving: gezondheid & recreatie VNI&Z: blijven beperken van onroerend landgebruik en fragmentatie van het landschap

Programma

Introductie (15 min) **tot 11.00**

Break-out (45 min) **tot 11.45**

- Welke beleidsmaatregelen hadden de grootste ruimtelijke impact?
- Welke lessen uit die periode zijn nu relevant?
- Welke verbanden tussen bodem en ruimte zijn het meest verrassend?

Plenaire terugkoppeling (15 min) **tot 12.00**

SPADES

SPADES

Aan tafel!

symposium bodem breed

Fransje
1950 – 1970

Gerald-Jan
1970 – 1990

Mark
1990 – 2000

Linda
2000 – 2010

Marissa
2010 – 2020

Laura
2020 – Nu

SPADES

SPADES